

Õiguskantsleri Kantselei

Haridus- ja Teadusministeerium
Munga 18
50088, Tartu
hm@hm.ee

Teie nr

Meie 04.07.2019 nr 16-6/190961/1903414

Ligipääs haridusele

Lugupeetud kantsler

Eesti ratifitseeris 2012. aastal [puuetega inimeste õiguste konventsiooni](#), võttes sellega kohustuse kaitsta puuetega inimeste õigusi. 1. jaanuaril 2019 hakkas õiguskantsler täitma [konventsioonis](#) ette nähtud puuetega inimeste õiguste kaitse ja edendamise ülesandeid. [Õiguskantsleri seaduse täiendamise seadus](#) paneb õiguskantslerile ühtlasi kohustuse teha konventsiooni rakendamise üle järelevalvet.

Konventsiooni ratifitseerides võttis riik muu hulgas kohustuse tagada puuetega inimestele teistega võrdsel alustel juurdepääs avalikele teenustele, teabele ja suhtlusele, sealhulgas info- ja kommunikatsioonitehnoloogiale ja -süsteemidele. Võetud kohustust tuleb täita järk-järgult, püüdes juba saavutatud taset hoida. Eesmärgile jõudmiseks tuleb kehtestada normid ja kontrollida ka nõuete täitmist.

[Eesti Vabariigi põhiseaduse](#) kohaselt on igaühel õigus haridusele, kooliealistele lastele on õppimine kohustuslik. Selleks et kõigil oleks võimalik koolis käia, on vaja tagada ligipääs koolimajadele. Kui näiteks ratastooliga liikuv inimene ei saa koolihoonesse sisse või ei saa seal liikuda, võib tema haridustee pooleli jääda.

Puuetega inimeste erivajadustest tulenevad hoonetele ligipääsu nõuded on kehtestatud [ehitusseadustiku](#) alusel [ettevõtlus- ja infotehnoloogiaministri 29.05.2018 määruses nr 28](#). Alates 1. jaanuarist 2019 on Tarbijakaitse ja Tehnilise Järelevalve Ametil õigus kontrollida ehitiste vastavust puudega inimeste erivajadustest tulenevatele nõuetele. Need nõuded ja seega ka järelevalve kohalduvad eeskätt uutele või põhjalikult renoveeritud ruumidele, kus osutatakse avalikku teenust. Seega asuvad paljud koolid ja lasteaedad ruumides, mille kohta viidatud nõuded ei kehti. Koolitusloa saamiseks ei ole koolidele kehtestatud nõudeid, mis tagaksid puuetega inimestele võimaluse kooli ruumidesse sisse saada.

Niisiis on osa koole ja lasteaedu takistusteta ligipäasetavad kõigile, kuid on ka selliseid, kuhu erivajadustega inimene ei pääse. Kahjuks puuduvad õiguskantsleril andmed, kui palju koole ja

lasteaedu on erivajadustega inimestele ligipääsmatud. Sellise ülevaate saamiseks palun Haridus- ja Teadusministeeriumi abi.

Soovime andmeid, kui palju on Eestis haridusasutusi, mis on erivajadustega inimestele ligipääsetavad (vastavad eespool viidatud ministri määruses toodud nõuetele), ning kui palju on neid, millele (ja mis ulatuses) juurdepääs on piiratud.

Kui Teil on seesugune ülevaade juba olemas, siis palun saatke või tehke see kättesaadavaks ka õiguskantslerile. Kui sellist ülevaadet ei ole, palun ministeeriumi abi selle informatsiooni kogumisel. Mõistagi võtab andmete kogumine aega. Seepärast palun Teie hinnangut, mis ajaks oleks võimalik selline andmebaas kokku panna. Kui andmetega on mõistlik täiendada juba mõnd olemasolevat andmekogu või süsteemi (näiteks EHIS), siis ootame ka selle kohta ettepanekuid. Andmeid on mõistlik koondada selliselt, et hiljem oleks neist võimalikult palju kasu, ning et neid oleks võimalik ajakohastada.

[Töölepingu seaduse](#) § 3 näeb ette võrdse kohtlemise põhimõtte. [Võrdse kohtlemise seaduse](#) § 2 sätestab, et diskrimineerimine puude (samuti vanuse) tõttu on keelatud nii inimese tööle võtmisel kui ka töösuhte ajal. Loomulikult on ka haridusvaldkonnas ameteid, mida puude tõttu pidada ei saa, kuid on hulk töid, mille tegemist puue ei takista. Ligipääsmatud hooned piiravad karjäärivalikut, samuti võib ligipääsu puudumine sundida töötajat töölt lahkuma varem, kui ta seda sooviks. Näiteks, kui õpetajal muutub koolimajas liikumine liiga raskeks, võib ta olla sunnitud koju jääma, kuigi ta tahaks ja suudaks õpetajatööd jätkata. Seega palume andmeid ligipääsetavuse kohta mitte üksnes õpilase, vaid ka töötaja seisukohast lähtudes: kas konkreetses haridusasutuses on võimalik teistega võrdselt tööd teha ka näiteks ratastooliga liikuvatel töötajatel.

Lugupidamisega

/allkirjastatud digitaalselt/

Juta Saarevet
puuetega inimeste õiguste valdkonna juht
õiguskantsleri volitusel